

בְּיַעֲקֹב כְּתִיב, בְּשַׁעֲתָא דְבַעַא לְנֻצְחָא בְּהַדְיָה, מַה כְּתִיב, (הוֹשַׁע יב) וְרִיב לִינִי עִם יְהוּדָה וְלִפְקוּד עַל יַעֲקֹב. מַה רִיב אִיהוּ, פְּמָה דְכְתִיב, (הוֹשַׁע יב) בְּבִטְוֵן עַקֵּב אֶת אַחִיו. עַל הַאי מְלָה אַתָּא תוֹכְחָה, וְכָל אֵינּוֹן רִיבּוֹת. וְכִי לָאו מְלָה רַבְרַבָּא אִיהוּ, בְּבִטְוֵן עַקֵּב אֶת אַחִיו וְגו'. הַאי לָאו מְלָה זַעֲרָא אִיהוּ, מָאִי דַעֲבִיד בְּבִטְוֵן. וְכִי עוֹקְבָא עֲבִיד בְּבִטְוֵן, אֵינן וְדָאִי.

בְּיַעֲקֹב כְּתוּב בְּשַׁעֲה שְׂרָצָה לְנֻצַח עֲמוֹ, מַה כְּתוּב? (הוֹשַׁע יב) וְרִיב לָהּ עִם יְהוּדָה וְלִפְקוּד עַל יַעֲקֹב. מַהוּ הַרִיב? כְּכְתוּב, בְּבִטְוֵן עַקֵּב אֶת אַחִיו. עַל דְּכַר זֶה בָּאָה תוֹכְחָה, וְכָל אוֹתָם רִיבּוֹת. וְכִי לֹא דְכַר גְּדוּל הוּא, בְּבִטְוֵן עַקֵּב אֶת אַחִיו וְגו' ? זֶה אֵינּוּ דְכַר קִטְוֵן מַה שַׁעֲשַׁה בְּבִטְוֵן. וְכִי רַמְאוֹת עֲשָׂה בְּבִטְוֵן? כֵּן, וְדָאִי.

ס"א

ס"א

(ג"א וְהָא אַחְמַר) (אָבֵל) בְּכַלְא, דְּחָה יַעֲקֹב לַעֲשׂוֹ אַחִיו, בְּגִין דְּלֹא יְהֵא לִיהַ חוּלְקָא כָּלֵל. עֲשׂוֹ לֹא הִתְרַעַם אֶלָּא מִחַד דְּאֵינּוֹן תְּרִין, דְּכְתִיב, (בְּרַאשִׁית כז) וַיַּעֲקֹבֵנִי זֶה פְּעַמִּים. פְּעַמִּים מִיבְעִי לִיהַ, מָאִי זֶה. אֶלָּא, חַד דְּאֶקִּישׁ לְתַרִּין. חַד דְּנִפְק לְתַרִּין. וּמָאִי נִיהוּ. בְּכַרְתִּי אַתְהִפְכוּ אַתְנוּוֹן, וְהִנְהוּ בְּרַכְתִּי. זֶה פְּעַמִּים: חַד, דְּאֶתְקַשׁ לְתַרִּין.

(וְהָרִי נֶאמַר) (אָבֵל) שְׁבַכְל דְּחָה יַעֲקֹב אֶת עֲשׂוֹ אַחִיו, כְּדִי שְׁלֵא יְהִיֵּה לוֹ חִלְק כָּלֵל. עֲשׂוֹ לֹא הִתְרַעַם אֶלָּא מִאֶחָד שְׁהֵם שְׁנַיִם, שְׁכְּתוּב (בְּרַאשִׁית כז) וַיַּעֲקֹבֵנִי זֶה פְּעַמִּים. פְּעַמִּים הִיָּה צְרִיף (לְכַתְּבָה), מַה זֶה "זֶה"? אֶלָּא אֶחָד שְׁהִקִּישׁ לְשְׁנַיִם, אֶחָד שְׁיַצָּא לְשְׁנַיִם, וּמַהוּ? בְּכַרְתִּי. שְׁהִתְהַפְּכוּ הָאוֹתִיּוֹת וְנִהְיָה בְּרַכְתִּי. זֶה פְּעַמִּים - אֶחָד שְׁהִקִּישׁ לְשְׁנַיִם.

וְלֹא יַדַע עֲשׂוֹ מַה דַעֲבַד לִיהַ בְּבִטְוֵן, אָבֵל רַב מְמַנָּא דִילִיָּה יַדַע הָוָה, וְקוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא אַרְגִּישׁ שְׁמִיָּא וְחִיילִיָּהוּ לְקַלָּא דָא, דְּהָא בְּרַכָּה וּבְכוּרָה לָא תְּבַע מְמַנָּא דִילִיָּה, וְלֹא אָמַר. דְּהָא בְּרַכָּה הָוָה לִיהַ לְמַתְבַּע, וְלֹא תְּבַע. אַחִוְיָה הָא תְּבַע וְדָאִי, דְּכְתִיב, (יִשְׁעִיָּה נח) וּמִבְּשַׂרְךָ לֹא תִתְעַלֵּם וְלֹא בַעַא יַעֲקֹב לְמִיָּהֵב לִיהַ לְמִיכַל, עַד דְּנִטְל מַנְיָה בְּכוּרְתָא דִילִיָּה.

וְדָא יַדַע עֲשׂוֹ מַה שַׁעֲשַׁה לוֹ בְּבִטְוֵן, אָבֵל הַשֵּׁר הַמְּמַנָּה שְׁלוֹ הִיָּה יוֹדַע, וְהַקְדוּשׁ בְּרוּף הוּא רַגִּשׁ אֶת הַשְּׁמַיִם וְחִילִיָּהֶם לְקוּל הַזֶּה, שְׁהָרִי בְּרַכָּה וּבְכוּרָה לֹא תְּבַע הַמְּמַנָּה שְׁלוֹ, וְלֹא אָמַר. שְׁהָרִי בְּרַכָּה הִיָּה לוֹ לְתַבַּע וְלֹא תְּבַע. אַחִיו הָרִי וְדָאִי שְׁתַּבַּע, שְׁכְּתוּב (יִשְׁעִיָּה נח) וּמִבְּשַׂרְךָ לֹא תִתְעַלֵּם, וְלֹא רָצָה יַעֲקֹב לְתַת לוֹ לְאַכְל, עַד שְׁנִטְל מְמַנּוּ אֶת בְּכוּרְתּוֹ.

מָאִי בְּכוּרָה נְטִל מַנְיָה, הַבְּכוּרָה דְלַעֲיִלָּא וְתַתָּא. בְּכַרָּה חֶסֶר ו'. כְּדִין עַקֵּב אֶת אַחִיו, וְדָאִי דַעֲבַד לִיהַ עוֹקְבָא, וְאַרְמִי לִיהַ לְאַחֹרָא. מָאִי אַחֹרָא. אַקְדִּים לִיהַ, דִּיפּוּק בְּקַדְמִיתָא לְהַאי עֲלָמָא. אָמַר יַעֲקֹב לַעֲשׂוֹ, טוּל אַתָּה הַאי עֲלָמָא בְּקַדְמִיתָא, וְאַנָּא לְבַתֵּר.

אֵיזוּ בְּכוּרָה נְטִל מְמַנּוּ? הַבְּכוּרָה שְׁלַמְעֵלָה וּלְמַטָּה. בְּכַרָּה חֶסֶר ו'. אַז הוּא עַקֵּב אֶת אַחִיו. וְדָאִי שַׁעֲשַׁה אוֹתוֹ עַקֵּב וְזָרַק אוֹתוֹ לְאַחֹר. אֵיזָה אַחֹר? שְׁהַקְדִּים אוֹתוֹ, שְׁיַצָּא בְּרַאשׁוֹנָה לְעוֹלָם הַזֶּה. אָמַר יַעֲקֹב לַעֲשׂוֹ, טֵל אַתָּה אֶת הָעוֹלָם הַזֶּה בְּתַחֲלָה, וְאַנִּי אַחֵר כְּף.

תָּא חֲזוּ, מַה כְּתִיב, (בְּרַאשִׁית כה) וְאַחֲרַי כֵּן יַצָּא אַחִיו וַיִּדּוּ אַחֲזַת בַּעֲקֵב עֲשׂוֹ. מָאִי בַעֲקֵב עֲשׂוֹ. וְכִי סִלְקָא דַעֲתָף

בֹּא וְרֵאָה מַה כְּתוּב, וְאַחֲרַי כֵּן יַצָּא אַחִיו וַיִּדּוּ אַחֲזַת בַּעֲקֵב עֲשׂוֹ. מַה זֶה בַּעֲקֵב עֲשׂוֹ? וְכִי יַעֲלָה עַל דַעֲתָף שְׁהִיָּה אוֹחַז אֶת יָדוֹ בְּרַגְלוֹ? לֹא כְף. אֶלָּא יָדוֹ אוֹחַזת בְּמִי שְׁהוּא הִיָּה עַקֵּב. וּמִיָּהוּ?